

Artikel 21

Het is aan ieder, die uit hoofde van de toepassing dezer wet of van de krachtens deze wet door Ons te nemen besluiten enige taak vervult, verboden van gegevens of inlichtingen, ingevolge deze wet door ondernemingen of instellingen verstrekt, of van gegevens of inlichtingen, bij het onderzoek van boeken en bescheiden verkregen, verder of anders gebruik te maken of daaraan verder of anders bekendheid te geven dan voor de uitoefening van zijn functie of door deze wet wordt geëist.

Artikel 22

De kosten, die voor de Bank of voor de organen, aan welke de uitvoering van het toezicht op geregistreerde credietinstellingen mede mocht worden opgedragen, zijn verbonden aan de uitvoering van deze wet en de krachtens deze wet door Ons genomen besluiten, kunnen door de Bank of door bedoelde organen overeenkomstig door Onze Minister van Financiën goed te keuren regelen op de geregistreerde credietinstellingen worden verhaald.

Artikel 23

1. De Bank doet periodiek, in een door Onze Minister van Financiën goed te keuren vorm, in de *Nederlandse Staatscourant* mededeling van de voornaamste gegevens, voorkomende in de stukken en staten, bedoeld in de artikelen 14 en 15.

2. Zonder schriftelijke toestemming van de hierbij betrokkenen worden gegevens met betrekking tot afzonderlijke geregistreerde credietinstellingen niet gepubliceerd.

Artikel 24

De Bank brengt jaarlijks aan Onze Minister van Financiën verslag uit over de uitvoering van deze wet en van de krachtens deze wet door Ons genomen besluiten. Dit verslag wordt door de zorg van Onze voornoemde Minister gepubliceerd.

Artikel 25

De opgaven, voorgeschreven bij de artikelen 8, tweede lid, 13, tweede lid, 14, eerste lid en 15, eerste lid, moeten tijdig, naar waarheid en op niet misleidende wijze worden verstrekt.

HOOFDSTUK V*Het beroep***Artikel 26**

1. In alle gevallen, waarin krachtens deze wet beroep openstaat, kan zodanig beroep binnen de daartoe gestelde termijn bij Ons worden ingesteld.

2. Het beroep wordt ingesteld door middel van een met redenen omkleed beroepschrift, waarvan afschrift bij aangetekende brief aan de Bank wordt toegezonden.

3. Wij beslissen bij een met redenen omkleed besluit, gehoord de adviescommissie, als bedoeld in artikel 27, zulks in afwijking van artikel 23 der wet van 21 December 1861 (*Staatsblad* no. 129), houdende regeling der samenstelling en bevoegdheid van de Raad van State, zoals deze wet nader is gewijzigd.

4. Wanneer op het beroep wordt beslist, dat het besluit, waartegen in beroep werd gekomen, ten onrechte is genomen, wordt dit besluit door Ons vernietigd.

Artikel 27

1. Door de Bankraad wordt een adviescommissie aangewezen. Deze commissie bestaat uit drie leden en vijf plaatsvervangende leden, welke allen zitting in de Bankraad moeten hebben.

2. De leden en plaatsvervangende leden van de adviescommissie worden aangewezen voor ten hoogste drie jaren.

3. Bij algemene maatregel van bestuur worden, de Bankraad gehoord, nadere regelen gesteld met betrekking tot de werkwijze van de adviescommissie en de toekenning van vergoeding van reizen verblijfkosten en van vacatiegeld aan de leden.

HOOFDSTUK VI*Slotbepalingen***Artikel 28**

In de Faillissementswet wordt na artikel 250 een artikel 250a ingevoegd, luidende als volgt:

„De Nederlandsche Bank N.V. kan, wanneer zij de overtuiging

heeft verkregen, dat een credietinstelling, geregistreerd ingevolge de Wet toezicht credietwezen, met betalen van haar opeisbare schulden niet zal kunnen voortgaan, na bekomen machtiging van de president van de bevoegde rechtbank, voor zodanige credietinstelling surséance van betaling aanvragen op de wijze, voorzien in artikel 214, eerste lid.

In het geval, bedoeld in het eerste lid, zal surséance nimmer definitief worden verleend, indien de credietinstelling zich daartegen verzet.

De artikelen 215—250 en 251 zijn van overeenkomstige toepassing. Indien het verzoek wordt afgewezen, anders dan op grond van het tweede lid, heeft De Nederlandsche Bank N.V. recht van hoger beroep en kan zij in cassatie komen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 219 en 221. De Nederlandsche Bank N.V. is bevoegd, zowel in hoger beroep als in cassatie aan de behandeling van het beroep deel te nemen.”

Artikel 29

In artikel 1 van de Wet op de economische delicten wordt na het bepaalde onder 1°, k, toegevoegd de volgende regel:

„1. de Wet toezicht credietwezen;”.

Artikel 30

Met betrekking tot de uitvoering van deze wet is artikel 26 van de Bankwet 1948 van toepassing.

Artikel 31

Het vierde lid van artikel 9 van de Bankwet 1948 wordt ingetrokken.

Artikel 32

1. Deze wet kan worden aangehaald onder de titel „Wet toezicht credietwezen”.

2. Zij treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip. Wij bepalen op welk tijdstip de wet van toepassing zal worden voor elk van de vier soorten credietinstellingen, genoemd in artikel 1, eerste lid, onder a.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Financiën,

De Minister van Justitie.

2149 3

MEMORIE VAN ANTWOORD**Algemene beschouwingen**

Bij de totstandkoming van de Bankwet 1948 is in artikel 9, vierde lid, aan de Kroon de bevoegdheid gegeven in dringende gevallen bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen te stellen, volgens welke de Nederlandsche Bank toezicht zal uitoefenen op het credietwezen. Daaraan is de verplichting verbonden zodanige algemene maatregel van bestuur zo spoedig mogelijk bij de wet te doen bekrachtigen.

Bij de behandeling van het desbetreffende wetsontwerp in de Tweede Kamer zijn van verschillende zijden bezwaren tegen deze procedure aangevoerd. Met name werd de bedenking geopperd, dat, indien op deze wijze regelen nopens het toezicht op het credietwezen zouden worden ingevoerd, in feite het recht van amendement in het gedrang zou kunnen komen. Teneinde aan deze bezwaren tegemoet te komen heeft de eerste ondergetekende toegezegd de totstandkoming van een wettelijke regeling inzake het eerderbedoelde toezicht te zullen bevorderen. Deze toezegging is in de aanhef van het vierde lid van artikel 9 verankerd.

Het hiernevens aangeboden ontwerp van wet strekt ter voldoening aan het aldaar gestelde.

Alvorens doel en strekking van het onderhavige wetsontwerp nader toe te lichten mogen de ondergetekenden een kort overzicht geven

van de betrekkingen, die in de afgelopen decennia tussen de Nederlandsche Bank en het particuliere bankwezen hebben bestaan, voorzover deze betrekkingen van belang zijn voor de beoordeling van dit wetsontwerp.

Uit de laatstgenoemde restrictie volgt, dat hier niet zal worden getreden in een beschouwing omtrent de zakelijke relaties, die met betrekking tot de door de Nederlandsche Bank verstrekte credietfaciliteiten tussen haar en het particuliere bankwezen bestaan. Hoewel de hier bedoelde relaties ook leiden tot een zekere mate van invloed van de centrale bank, toch vormen zij op zichzelf beschouwd nog geen basis voor een controle, vergelijkbaar met het toezicht, hetwelk het aangeboden wetsontwerp beoogt te regelen. De rechtstreekse deelneming van de centrale bank aan de credietverlening en aan het geld- en kapitaalmarktverkeer is ten onzent immers beperkt en haar mogelijke invloed uit dien hoofde kan in het algemeen gesproken slechts weinig effectief worden geacht.

Wel is zulk een basis te vinden in een aantal overeenkomsten tussen de Nederlandsche Bank en de banken, waarop hieronder zal worden ingegaan. In dit verband zij in de eerste plaats gewezen op de in 1932 tussen de Nederlandsche Bank en de Amsterdamse en Rotterdamse Bankiersverenigingen gesloten overeenkomst, die voorzorg in het inzenden door de voornaamste banken van gedetailleerde kwartaalstaten nopens de positie van haar bedrijf en de door haar verstrekte credieten. De aldus verkregen gegevens zouden de Nederlandsche Bank in staat moeten stellen de ontwikkelingstendenties in het Nederlandse bankwezen te leren kennen, opdat zij die tendenties eventueel met de leiders der banken zou kunnen bespreken.

In het kader van deze vrijwillige samenwerking behield de Nederlandsche Bank zich tevens het recht voor om met een bank in nader overleg te treden, indien het beleid van deze bank haar op grond van de ontvangen cijfers minder gewenst voorkwam.

Controle op de gestie van het particuliere bankwezen beoogde de Nederlandsche Bank echter niet, noch kon zij uiteraard garanderen, dat moeilijkheden in het bankwezen zouden kunnen worden voorkomen.

Gereleveerd dient verder te worden, dat de Nederlandsche Bank reeds in 1931 met de voornaamste banken overeenkwam, dat deze de circulatiebank maandelijks op de hoogte zouden stellen van haar goudbezit en van haar vorderingen op en schulden aan het buitenland. Enige jaren daarna werd een gentlemen's agreement gesloten, waarbij de banken zich verplichtten tegen de gulden gerichte speculatieve transacties tegen te gaan. Van deze verplichtingen werden de banken in 1937 weer ontslagen.

Ten aanzien van het tijdperk voor de Tweede Wereldoorlog valt nog te vermelden, dat in 1933 door de Nederlandsche Bank een feitelijk embargo op de uitgifte en de introductie van langlopende buitenlandse leningen werd gelegd, welk embargo in latere jaren soepeler werd toegepast.

De déconfiture van de Commanditaire Vennootschap Mendelssohn en Co., een bekend te Amsterdam gevestigd internationaal emissiehuis, leidde er toe, dat in 1940 de bestaande samenwerking tussen de Nederlandsche Bank en de particuliere banken werd verstrekt. De nieuw gesloten overeenkomst hield o.a. in, dat de door de banken ingediende kwartaalstaten zouden worden vervangen door maandstaten en dat de deelnemende banken aan de Nederlandsche Bank regelmatig opgave zouden doen van alle geopende credieten die een bedrag van 5 procent van de eigen middelen der bank te boven zouden gaan dan wel meer dan f 1 miljoen zouden bedragen.

Voorts opende de overeenkomst de mogelijkheid, dat de Nederlandsche Bank desgewenst nadere inlichtingen bij een individuele bank zou kunnen inwinnen of aldaar een onderzoek zou kunnen doen instellen.

Op het in de bezettingstijd ingevoerde toezicht op het credietwezen, dat in eerste instantie aan de Secretaris-Generaal voor Bijzondere Economische Zaken was opgedragen, wordt hier niet nader ingegaan, aangezien de desbetreffende maatregelen weinig betekenis hebben gehad en na de bevrijding van ons land werden ingetrokken.

Na de bevrijding werden de betrekkingen tussen de centrale bank en het particuliere bankwezen opnieuw geregeld op basis van een gentlemen's agreement dat de Nederlandsche Bank sloot met de meeste leden van de Bedrijfsgroep Handelsbanken en met de beide centrale boerenleenbanken. De bepalingen van dit agreement zijn in een bijlage van deze Memorie van Toelichting afgedrukt.

De bemoeiingen van de Nederlandsche Bank met het credietwezen bleven niet beperkt tot het hier gereleveerde toezicht op basis van vrijwillige samenwerking. In het kader van de geldzuiveringsmaatregelen werd de Nederlandsche Bank ook belast met een controle op de door de banken verleende credieten. Deze controle vindt haar basis in artikel 19 van de Beschikking Deblokking 1945, laatstelijk

vastgesteld bij beschikking van 14 Juni 1950 (*Staatsblad* no. K 231), waarvan het eerste lid als volgt luidt: „(1) Het verrichten van overschrijvingen of uitbetalingen, waarmede credietverlening of het beschikken over openstaand crediet gepaard gaat, is verboden, tenzij met inachtneming van door de Minister van Financiën of namens deze door de Nederlandsche Bank te stellen regelen.”

In feite werd dit toezicht aldus georganiseerd, dat bij Algemene Vergunning de banken werden gemachtigd voor bepaalde doeleinden credieten te verlenen, mits een dergelijk crediet een bedrag van f 50 000 niet zou te boven gaan. Voor grotere credieten en niet in de Algemene Vergunning genoemde credieten bleef een bijzondere vergunning van de Nederlandsche Bank vereist. De Nederlandsche Bank vestigde er in haar jaarverslag over 1947 de aandacht op, dat bij de credietcontrole slechts toetsing aan monetaire maatstaven plaats vond en dat goedkeuring van een bepaald crediet geen oordeel over de gegoedheid van de debiteur insloot.

Met ingang van 1 Januari 1951 is, zoals bekend, het bovenstaande stelsel vervangen door een nieuwe regeling, waarbij voor verschillende groepen van credietinstellingen afzonderlijke algemene vergunningen zijn verleend. Voor de handelsbanken geven de nieuwe voorschriften de optie tussen het voldoen aan een bepaald dekkingspercentage of het beperken der credietverlening tot 105 % van de stand per 30 September 1950. Voor de landbouwcredietbanken zijn geen dekkingspercentages vastgesteld, maar bestaan drie opties ten aanzien van de credietverlening. Voor beide groepen van instellingen is de mogelijkheid geopend om buiten de voorgeschreven beperkingen om crediet te verlenen, mits de desbetreffende bank voor het bedrag der overschrijving een beroep doet op de Nederlandsche Bank.

Tot slot van dit overzicht moge nog worden vermeld, dat de Nederlandsche Bank in 1946 de leden van de Bedrijfsgroepen Handelsbanken en Effectenhandel heeft verzocht om zich met haar in verbinding te stellen alvorens zij tot het openbaar of onderhands uitgeven van aandelen of obligaties zouden overgaan. Aangezien bedoelde leden aan dit verzoek gevolg hebben gegeven is op deze wijze ook een zekere mate van emissiecontrole door de Nederlandsche Bank tot stand gekomen.

Terzake van het doel, dat met een wet tot toezicht op het credietwezen wordt beoogd, kunnen twee aspecten worden onderscheiden.

In de eerste plaats dienen waarborgen te worden geschapen voor een coördinatie van het beleid van de Overheid en van het beleid van het bankwezen in verband met algemeen-economische en monetaire omstandigheden, terwijl in de tweede plaats de liquiditeit en de solvabiliteit der credietinstellingen zoveel mogelijk gehandhaafd en voorzover nodig bevorderd dienen te worden, zulks in het belang van de crediteuren dezer credietinstellingen.

Met betrekking tot het eerste, algemeen-economische aspect dient te worden gewezen op de grote rol, die de particuliere banken spelen in het economische bestel, enerzijds doordat zij een belangrijk deel van de aan de Overheid en aan het bedrijfsleven verleende credieten verzorgen, anderzijds doordat de rekening-courant-saldi bij de handelsbanken en de boerenleenbanken als geld dienst doen en de genoemde groepen banken door de mate van hun credietverlening de geldhoeveelheid kunnen vergroten, respectievelijk verkleinen. Deze wijzigingen in de geldhoeveelheid kunnen een belangrijke rol spelen met betrekking tot het conjunctuurverloop. Hoewel het conjunctuurverloop in Nederland overwegend wordt beheerst door de ontwikkeling op de grote internationale markten mag toch de invloed van de credietverlening der particuliere banken op de scherpte van dit verloop niet worden onderschat. Naar de mening van de ondergetekenden behoort de economische en monetaire politiek van de overheid er op gericht te zijn de conjunctuurbeweging zoveel mogelijk te egaliseren. Alleen reeds daarom achten zij het gewenst waarborgen te scheppen dat het economische en monetaire beleid van de overheid niet wordt doorkruist door de credietpolitiek der particuliere banken.

Het onderhavige ontwerp van wet geeft aan de Nederlandsche Bank de bevoegdheden welke zij behoeft om de haar in artikel 9 van de Bankwet 1948 opgedragen taken naar behoren te kunnen vervullen. Het geeft nadere inhoud aan het haar bij het derde lid van genoemd artikel opgedragen toezicht op het credietwezen. Daardoor zal zij desgewenst invloed kunnen uitoefenen op de credietpolitiek der particuliere banken. Met het oog op bovengenoemde invloed van deze credietpolitiek op het conjunctuurverloop, op de gang van het binnenlands economisch proces en op de ontwikkeling van de handels- en betalingsbalans kan de centrale bank, gelet op de haar in het eerste lid van artikel 9 der Bankwet 1948 opgedragen taak, de haar in dit ontwerp van wet toegekende bevoegdheden niet ontberen.

Met betrekking tot deze bevoegdheden wordt onderscheiden tussen een stelsel van quantitative en van kwalitatieve credietcontrole. Bij het eerstgenoemde systeem wordt slechts het totaal van de door elke bank verleende credieten beheerst door voorschriften omtrent de verhouding van bepaalde liquiditeiten enerzijds en bepaalde passiva anderzijds. Dit stelsel is b.v. na de Tweede Wereldoorlog in België ingevoerd; het Koninklijk Besluit van 9 Juli 1935 no. 185, dat de basis van het toezicht op het Belgische bankwezen vormt, gaf daartoe de mogelijkheid.

De kwalitatieve credietcontrole beoogt het beoordelen van credieten naar hun aard. Dit kan geschieden door een algeheel verbod van bepaalde soorten van crediet of door het aan een voorafgaande vergunning onderwerpen van afzonderlijke credieten. Het hier te lande in 1945 in het kader van de geldzuiveringsvoorschriften ingevoerde stelsel heeft het karakter van een (zeer gematigd toegepaste) kwalitatieve controle aangenomen, terwijl het daarvoor per 1 Januari 1951 in de plaats gekomen systeem quantitatief moet worden genoemd. Het aangeboden wetsontwerp opent de mogelijkheid beide controles toe te passen. Zo laat b.v. artikel 10, vijfde lid, onder *a* en *b* een quantitative controle toe, terwijl het onder *c* en *d* van dezelfde bepaling gestelde een kwalitatieve controle mogelijk maakt.

Naar de opvatting van de ondergetekenden komt aan een stelsel van quantitative credietcontrole principieel de voorkeur toe. Zij stellen zich dan ook voor, dat zoveel mogelijk deze methode zal worden gekozen. Dit neemt echter niet weg, dat het zou getuigen van onvoorzichtig beleid, indien alle mogelijkheden om kwalitatieve credietcontrole toe te passen, zouden worden uitgesloten. Het is denkbaar, dat zich omstandigheden zouden voordoen, onder welke het quantitatief werkende middel niet effectief zou kunnen blijken, zodat tot het kwalitatief ingrijpen zou moeten worden overgegaan in deze zin, dat b.v. bepaalde vormen van crediet worden verboden of beperkt, of dat bepaalde credieten slechts met toestemming van de Nederlandsche Bank mogen worden verleend. Aldus moet men de in artikel 10, vijfde lid, sub *c* en *d* gegeven bevoegdheden bezien.

Als tweede doel van een controleregeling voor het credietwezen werd hierboven genoemd de bevordering van liquiditeit en solvabiliteit van de credietinstellingen in het belang van hen, die aan deze instellingen geld aan hebben toevertrouwd. Deze doelstelling, die men de bedrijfseconomische zou kunnen noemen, komt in het algemeen overeen met het doel van het wettelijke toezicht op het levensverzekeringbedrijf, uitgeoefend door de Verzekeringskamer. Gezien de grote bedragen, die aan de Nederlandse banken worden toevertrouwd en de vertrouwenspositie, die deze instellingen tegenover hun crediteuren en depositohouders innemen, is het een groot maatschappelijk belang, dat liquiditeits- en solvabiliteitsmoeilijkheden van de banken zoveel mogelijk worden voorkomen.

Het stemt tot voldoening, dat déconfitures van Nederlandse banken, waarbij crediteuren verliezen leden, in het jongste verleden tot weinige gevallen beperkt zijn gebleven, hetgeen vooral aan het in het algemeen voorzichtig beleid der bankiers te danken is geweest. Wel hebben zich laatstelijk echter enkele gevallen voorgedaan, waarin banken of commissionnaires in effecten failliet werden verklaard of in dusdanige moeilijkheden geraakten, dat een accoord met de crediteuren moest worden getroffen. In bepaalde gevallen heeft dit tot gevolg gehad, dat zij, die bij de desbetreffende instellingen gelden hadden uitstaan, aanmerkelijke verliezen hebben geleden, resp. zullen lijden.

Hoewel het hierbijgaande ontwerp van wet mede tot doel heeft een zo goed mogelijke bescherming van de crediteuren van credietinstellingen, willen de ondergetekenden niet nalaten er op te wijzen, dat het uitoefenen van toezicht, zoals dat in het onderhavige wetsontwerp wordt geregeld, nimmer zal kunnen voorkomen, dat in individuele gevallen onjuiste manipulaties plaats vinden, die niet of niet tijdig aan de dag treden. Ook blijft het mogelijk, dat op bepaalde aan het bedrijfsleven verleende credieten verliezen worden geleden, die niet te voorzien waren. Noch de centrale bank, noch de overheid kunnen de verantwoordelijkheid voor het beleid en het lot van de vele credietinstellingen op zich nemen. Onder dit voorbehoud kan over het voorgestelde toezicht het volgende worden gezegd.

Gezien de goede resultaten, die bereikt zijn met het toezicht, geregeld in de Wet op het Levensverzekeringbedrijf (*Staatsblad* 1922, no. 716) is in het hierbij aangeboden ontwerp van bepaalde elementen van deze wet gebruik gemaakt. De artikelen 16 en 17, die een regeling treffen voor het geven van adviezen aan die credietinstellingen, bij welke de Nederlandsche Bank tekenen ontwaart van een ontwikkeling, die naar haar oordeel gevaarlijk is of zou kunnen worden, zijn op de overeenkomstige bepalingen van de Wet op het Levensverzekeringbedrijf geïnspireerd.

Behalve deze artikelen beogen ook andere bepalingen een zekere bescherming der crediteuren. Zo zal de Nederlandsche Bank volgens

artikel 13 van het ontwerp de bevoegdheid krijgen bij de onder toezicht staande credietinstellingen inlichtingen in te winnen, terwijl de artikelen 14 en 15 de Nederlandsche Bank in staat moeten stellen zich aan de hand van periodiek ingediende staten, balansen e.d. een oordeel over de individuele banken en over het bankwezen in het algemeen te vormen. De mogelijkheid voorzien in artikel 28, dat de Nederlandsche Bank voor een credietinstelling surséance van betaling kan aanvragen, indien zij de overtuiging heeft gekregen, dat die instelling met het betalen van haar opeisbare schulden niet zal kunnen voortgaan, zal voor de crediteuren van zodanige credietinstelling van veel belang kunnen blijken, aangezien daardoor het beoordelen van bepaalde crediteuren kan worden voorkomen en in een vroeg stadium van eventuele moeilijkheden de mogelijkheid tot ingrijpen aanwezig is.

Thans moge worden ingegaan op de objecten van het voorgestelde toezicht. De term „credietwezen”, die de Bankwet 1948 gebruikt, kan men op verschillende wijze interpreteren. In ruime zin kunnen daaronder alle instellingen worden verstaan, die er voor een belangrijk deel hun bedrijf van maken credieten te verstrekken.

De ondergetekenden zouden echter slechts die credietinstellingen onder toezicht willen plaatsen, die er voor een belangrijk deel hun bedrijf van maken credieten te verstrekken en die tevens zelf crediet op korte termijn nemen.

Deze beperking sluit aan bij de monetaire doelstelling van het ontwerp van wet, krachtens welke een toezicht wordt vereist op de zogenaamde geldscheppende credietinstellingen.

Dit criterium is tevens in overeenstemming met de bedrijfseconomische doelstelling der wet. Deze tweede doelstelling eist toezicht op die instellingen, welke tegenover de haar op korte termijn toevertrouwde gelden credieten hebben uitstaan, opdat de liquiditeit van deze instellingen op zodanige wijze wordt gehandhaafd als nodig wordt geacht met het oog op de belangen der depositanten. Ten aanzien van de instellingen, die credieten verstrekken uit op lange termijn opgenomen middelen, gelden dergelijke overwegingen echter niet.

Als geldscheppende credietinstellingen, die onder het toezicht dienen te vallen kunnen worden genoemd: de handelsbanken (ook wel algemene banken genoemd) en de boerenleenbanken.

De instellingen, die tot de eerstgenoemde groep behoren, oefenen in het algemeen alle onderdelen van het bankbedrijf uit.

De boerenleenbanken verstrekken bedrijfscredieten in hun eigen omgeving en treden tevens als spaarbank op. Bepaalde bankfuncties, zoals het bemiddelen in het buitenlandse betalingsverkeer en bij het verhandelen van effecten, worden voor de boerenleenbanken verricht door de beide centrale landbouwcredietbanken, waar bijna alle lokale banken bij zijn aangesloten. Deze centrales fungeren verder als girocentrale voor de lokale banken, als beleggers van de overtollige gelden dezer banken en als toezichthoudend orgaan over haar.

De lokale boerenleenbanken behoren als geldscheppende instellingen derhalve zeker onder het toezicht te vallen; in het ontwerp is echter de mogelijkheid geopend (artikel 9) om het toezicht op deze instellingen ten dele aan andere organen te delegeren, waarbij uiteraard gedacht is aan de beide centrale landbouwcredietinstellingen.

De algemene spaarbanken worden algemeen geacht niet onder de geldscheppende banken te vallen; toch hebben de spaarsaldi, die bij deze instellingen worden aangehouden een dusdanig liquide karakter, dat zij met geld te vergelijken zijn. Het is daarom wenselijk de algemene spaarbanken in het toezicht te betrekken, zij het dat ook hier de mogelijkheid van gedeeltelijke delegatie aan een ander orgaan is open gelaten. Als een dergelijk orgaan zal voor deze instellingen in aanmerking komen de Nederlandse Spaarbankbond, waarbij zo goed als alle algemene spaarbanken zijn aangesloten.

Ook de commissionnaires in effecten zijn onder het toezicht begrepen, aangezien vele commissionnaires deposito's en rekening-courant-saldi aannemen en voor de oorlog veelal effectencredieten verleenden, terwijl zij herhaaldelijk ook andere credieten verlenen.

Evenals bij de boerenleenbanken en spaarbanken is het bij de commissionnaires in effecten echter mogelijk gemaakt, dat het toezicht voor een deel wordt opgedragen aan een ander orgaan. Als een zodanig orgaan komt de Vereeniging voor den Effectenhandel in aanmerking.

Tenslotte mogen de ondergetekenden nog een kort overzicht geven van de opzet van de wet, waarbij zij voor de details mogen verwijzen naar de artikelsgewijze toelichting.

Het ontwerp gaat er van uit, dat alle credietinstellingen, die blijkens bovenstaande beschouwing onder het toezicht dienen te komen, in een register worden ingeschreven. Dit register is verdeeld in een viertal afdelingen n.l. voor handelsbanken, landbouwcredietbanken, algemene spaarbanken en commissionnaires in effecten.

De inschrijving in het register en de doorhaling van inschrijvingen geschieden door of in opdracht van de Nederlandsche Bank; bij het

opstellen van het register zal de verplichte aanmelding van credietinstellingen een belangrijk hulpmiddel zijn. Een onderneming zal ook aan de Nederlandsche Bank kunnen verzoeken haar inschrijving door te halen. Tegen iedere desbetreffende beslissing van de centrale bank zal beroep open staan bij de Kroon. Een en ander is geregeld in hoofdstuk II van het ontwerp.

In hoofdstuk III zijn dan het feitelijke toezicht en de uitoefening daarvan geregeld. Allereerst wordt daarbij de mogelijkheid geschapen tot gedeeltelijke delegatie van het toezicht aan andere organen, welke delegatie hierboven reeds ter sprake kwam.

Vervolgens worden behandeld de algemene voorschriften, die de Nederlandsche Bank voor alle of voor een groep credietinstellingen kan geven, terwijl daarna de verschillende vormen van controle op de individuele banken achtereenvolgens worden geregeld. Deze vormen komen voor een belangrijk deel overeen met de controlemogelijkheden, die de Nederlandsche Bank reeds thans heeft op basis van het gentlemen's agreement, hetwelk in de bijlage is afgedrukt.

Zo is het eerste punt van het agreement terug te vinden in artikel 13 van het ontwerp, punt 2 komt overeen met artikel 14, punt 3 met artikel 15, punt 5 met de artikelen 16 en 17 en punt 6 met artikel 11. Uiteraard is thans echter voorzien in strafsancties bij het niet nakomen van de opgelegde verplichtingen, terwijl het zonder reden niet voldoen aan een advies van de Nederlandsche Bank kan worden gevolgd door publicatie van dat advies.

Is derhalve het in het derde hoofdstuk geregelde toezicht op de individuele banken in hoofdzaak een voortzetting van de reeds thans met vrijwillige medewerking der banken uitgeoefende controle, zulks is niet het geval met de in artikel 10 geschapen mogelijkheid algemene voorschriften ten behoeve van een kwantitatieve of kwalitatieve creditcontrole te geven. Wel zijn, zoals reeds in het historisch overzicht werd vermeld, in het kader van de geldzuiveringsbepalingen dergelijke algemene voorschriften gegeven.

In het vierde hoofdstuk wordt de mogelijkheid geschapen bij Koninklijk Besluit regelen te stellen, die in het kader van het toezicht nodig kunnen blijken en waarop bij de artikelsgewijze toelichting nader zal worden teruggekomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk nog enkele bepalingen van bijzondere aard opgenomen.

De regeling van het beroep in hoofdstuk V is overeenkomstig de bijzondere aard van de onderhavige materie, waarbij het immers in hoge mate om beleidsquaesties gaat.

In Hoofdstuk VI volgen tenslotte enkele wijzigingen van en veranderingen naar andere wetten. Ook de aan de Nederlandsche Bank gegeven bevoegdheid om surséance van betaling voor een credietinstelling aan te vragen is zodoende in dit hoofdstuk opgenomen aangezien het hier een wijziging van de Faillissementswet betreft.

Artikelen

Artikel 1. Dit artikel bevat o.m. de omschrijving van de instellingen, die blijkens de algemene beschouwingen naar de mening van de ondergetekenden onder het toezicht dienen te vallen.

De definities houden rekening met de historische ontwikkeling van het bankwezen in ons land. Zo zouden de landbouwcredietbanken, indien niets nader werd bepaald, als handelsbanken aangemerkt moeten worden. Om redenen van praktische aard is het echter gewenst het toezicht op de handelsbanken en het toezicht op de anders geaarde landbouwcredietbanken ten dele gescheiden te houden. Daarom zijn de landbouwcredietbanken, die als rechtsvorm hetzij de coöperatieve vereniging, hetzij de vereniging met rechtspersoonlijkheid hebben, doch die steeds een coöperatief karakter dragen, afzonderlijk gedefinieerd. Als landbouwcredietbanken worden mede aangemerkt de spaarbanken der boerenleenbanken, die formeel zelfstandig zijn, doch in feite zulke nauwe zakelijke banden met de desbetreffende boerenleenbanken hebben dat het wenselijk is deze spaarbanken met de boerenleenbanken onder één definitie te brengen, waardoor zij voor de toepassing van de wet tezamen als één economische eenheid beschouwd kunnen worden.

Aangezien bepaalde instellingen wel onder een der definities vallen, doch niet onder het toezicht behoren te worden gebracht, is voor haar een uitzondering gemaakt. Het betreft hier instellingen, waarvoor reeds een wettelijke regeling bestaat, alsmede kantoren of vertegenwoordigingen van buitenlandse circulatiebanken (b.v. De Javasche Bank), die aan een eigen statuut onderworpen zijn.

Artikel 2. Het register der credietinstellingen, waarin alle onder het toezicht staande instellingen worden ingeschreven is verdeeld naar de in artikel 1 genoemde categorieën. Het register wordt gehouden door de Nederlandsche Bank en deze verzorgt ook de inschrijving der ondernemingen in een der afdelingen. Indien dit wenselijk wordt

geoordeeld b.v. met het oog op een gedeeltelijke overdracht van het toezicht, zal bepaald kunnen worden, dat een afdeling van het register door een ander orgaan kan gehouden worden.

Artikel 3. In de eerste afdeling van het register worden behalve de als handelsbanken aangemerkte credietinstellingen ook ingeschreven de centrale instellingen, door een groep van credietinstellingen in het leven geroepen, voor zover deze centrale instellingen zelf het bedrijf ener credietinstelling uitoefenen. Als centrale instellingen door een groep credietinstellingen in het leven geroepen kunnen momenteel worden aangemerkt de beide centrale landbouwcredietbanken n.l. de Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Bank te Utrecht en de Coöperatieve Centrale Boerenleenbank te Eindhoven. Deze instellingen voldoen niet geheel aan het voor de landbouwcredietbanken gestelde criterium terwijl zij naar de aard van haar bedrijf meer als handelsbanken kunnen worden aangemerkt dan de bij haar aangesloten banken zelf. Aangezien in de toekomst meer van dergelijke centrale instellingen zouden kunnen ontstaan voor andere groepen van credietinstellingen is voor deze centrales een materieel geformuleerd criterium aangelegd.

Het is voor een voldoende solvabiliteit gewenst, dat handelsbanken althans een minimumbedrag aan eigen middelen bezitten. De ondergetekenden zouden de handelsbanken, die hieraan niet voldoen, niet willen verbieden; zij achten het echter beter dergelijke instellingen, die dikwijls zeer moeilijk te controleren zijn, niet onder het toezicht te brengen. Een nadeel voor het publiek wordt dit niet geacht, aangezien door de publiciteit, die aan het register zal worden gegeven, ieder, die met een bank zaken moet doen, zal kunnen nagaan of een bepaalde bank al of niet door de Nederlandsche Bank wordt gecontroleerd.

Artikel 4. Teneinde de Nederlandsche Bank in staat te stellen te beoordelen of de bij het in werking treden der wet bestaande, respectievelijk de later op te richten ondernemingen of instellingen onder het toezicht op het credietwezen vallen, is voorgeschreven, dat iedere credietinstelling zich bij de Nederlandsche Bank dient aan te melden.

Artikel 5. Dit artikel regelt de procedure voor de inschrijving en de doorhaling daarvan en maakt beroep tegen een desbetreffende beslissing van de Nederlandsche Bank mogelijk.

Artikel 6. Behalve tegen een beslissing van de Nederlandsche Bank tot inschrijving dient een onderneming of instelling ook het recht te hebben in beroep te komen tegen een beslissing van de Bank niet tot inschrijving over te gaan. Tegenover het recht van de Nederlandsche Bank tot inschrijving van een instelling in het register dient verder te worden gesteld het recht van een onderneming of instelling, die meent niet langer als credietinstelling te kunnen worden beschouwd, om doorhaling der inschrijving in het register te verzoeken, zulks wederom met mogelijkheid van beroep.

Artikel 7. Het algemeen bekend maken, welke credietinstellingen onder het toezicht vallen, welke publiciteit blijkens de toelichting op artikel 3 voor het publiek van veel belang is, geschiedt op drieërlei wijze. In de eerste plaats wordt elke mutatie in het register in de *Nederlandse Staatscourant* medegedeeld. In de tweede plaats wordt het gehele register in het begin van ieder jaar eveneens in de *Nederlandse Staatscourant* gepubliceerd, terwijl bovendien het register te allen tijde kan worden geraadpleegd bij de Hoofdbank, de Bijbank en de agentschappen van de Nederlandsche Bank.

Artikel 8. Teneinde te kunnen beoordelen of een instelling in het register dient te worden ingeschreven moet de Nederlandsche Bank bij die instelling alle inlichtingen kunnen inwinnen, die zij nodig acht en moet zij ook in de gelegenheid zijn de juistheid van die inlichtingen te controleren. Artikel 8 verschaft de Nederlandsche Bank de daartoe nodige bevoegdheden, onder het voorbehoud, dat de aldus verkregen inlichtingen geheim zijn.

Artikel 9. Zoals reeds in de algemeene beschouwingen werd opgemerkt, bestaat er ten aanzien van verschillende groepen banken reeds een zekere mate van toezicht, n.l. dat van de centrale landbouwcredietinstellingen op de boerenleenbanken en dat van de Nederlandse Spaarbankbond op de algemene spaarbanken.

Het komt de ondergetekenden juist voor van deze reeds bestaande vormen van toezicht gebruik te maken bij de uitoefening van het wettelijk toezicht op het credietwezen.

Daarom zal volgens het onderhavige artikel het toezicht op de groepen credietinstellingen, geregistreerd in de afdelingen II, III en IV bij Koninklijk Besluit ten dele aan andere organen kunnen worden opgedragen. Teneinde aan het centrale toezicht van de circulatiebank

niet te kort te doen is bepaald, dat de organen waaraan het toezicht ten dele wordt overgedragen, dit zullen moeten uitoefenen met inachtneming van de aanwijzingen door de Nederlandsche Bank te geven.

Ter voorkoming van onzekerheid omtrent de mate van controle door de bovenbedoelde andere organen zal het desbetreffend Koninklijk Besluit vermelden welke bevoegdheden, genoemd in de Wet toezicht credietwezen, zij voor de uitoefening van het hun opgedragen toezicht zullen verkrijgen.

De handelsbanken en de centrale credietinstellingen, bedoeld in artikel 3, eerste lid, zullen onder rechtstreeks toezicht van de Nederlandsche Bank blijven.

Artikel 10. Zowel de algemeen-economische als de bedrijfs-economische doeleinden, die met het toezicht van de Bank op het credietwezen worden beoogd, maken het noodzakelijk, dat aan de Bank de bevoegdheid wordt toegekend algemeen geldende normatieve voorschriften te geven voor de bedrijfsvoering der credietinstellingen.

Deze mogelijkheid wordt in dit artikel geopend, waarbij met het oog op het karakter der voorschriften is bepaald, dat zij onderworpen zullen zijn aan de voorafgaande goedkeuring van de Kroon en dat over zodanige goedkeuring de Bankraad moet worden gehoord. Hetzelfde geldt voor wijziging en intrekking der voorschriften, terwijl voorts is bepaald, dat deze voorschriften ook indien zij tussentijds zijn gewijzigd, nimmer langer zullen gelden dan gedurende een jaar na hun eerste afkondiging, behoudens uitdrukkelijke verlenging telkens voor ten hoogste een jaar, wederom met voorafgaande goedkeuring van de Kroon, de Bankraad gehoord.

In het vierde lid van artikel 10 wordt bepaald, dat de desbetreffende besluiten van de Kroon tot stand komen op voordracht van de Minister van Financiën in overleg met de daarbij betrokken Ministers. Dat de voordracht van de Minister van Financiën behoort uit te gaan volgt uit zijn verantwoordelijkheid voor het financiële en monetaire beleid, zoals deze bv. blijkt uit de Bankwet 1948, van welke wet het onderhavige ontwerp op een bepaald punt een uitwerking is. Onder een „daarbij betrokken Minister” wordt verstaan een Minister, die verantwoordelijk is voor het beleid op het economische terrein, dat door het door de Nederlandsche Bank te geven voorschrift in belangrijke mate rechtstreeks wordt beïnvloed.

Met het oog op het karakter der voorschriften bevat de wet een limitatieve opsomming van hetgeen de hier bedoelde voorschriften kunnen inhouden.

De in het vijfde lid onder *a* en *b* bedoelde voorschriften hebben de strekking de kwantitatieve credietcontrole mogelijk te maken, terwijl punt *a* daarnevens kan worden gehanteerd om de liquiditeit der geregistreerde credietinstellingen op peil te brengen of te houden.

De onder *a* bedoelde voorschriften zullen de omvang van het credietvolume slechts indirect kunnen beïnvloeden: naarmate een groter percentage van de toevertrouwde gelden in de vorm van liquiditeiten moet worden aangehouden, zal een geringer percentage dier gelden beschikbaar blijven voor credietverlening.

Op grond van punt *b* van het vijfde lid zullen voorschriften kunnen worden gegeven die de omvang der credietverlening rechtstreeks kunnen beïnvloeden. Dit punt laat ruimte zowel voor het vaststellen van een credietplafond, al dan niet bepaald in verhouding tot het in het verleden verleende crediet, als voor het voorschrijven van een bepaalde verhouding tussen de credietverlening enerzijds en het eigen vermogen of de toevertrouwde gelden anderzijds.

De onder *c* en *d* bedoelde voorschriften hebben in beginsel een kwalitatieve strekking. Op grond van punt *c* zal het verlenen van credieten, die voor 's lands welvaart niet dienstig zijn te achten, kunnen worden verboden of beperkt. Ook zal krachtens dit punt het verlenen van credieten, die een bepaalde omvang te boven gaan, verboden of beperkt kunnen worden dan wel aan een vergunning kunnen worden gebonden. Deze bepalingen worden gecompleteerd door punt *d*, op grond waarvan ook de uitzettingen die niet in de vorm van credietverlening, doch in die van belegging worden geëffectueerd, rechtstreeks onder controle kunnen worden gesteld.

Ook het voorschrijven van een maximum voor te vergoeden creditrente en van een minimum voor de rente, die aan credietnemers wordt in rekening gebracht, kan onder bepaalde omstandigheden noodzakelijk zijn. Een te hoge creditrente kan leiden tot het aanhouden in de geldsfeer van vermogensbestanddelen, die daarvoor naar hun aard niet in aanmerking komen, hetgeen bij besteding van deze gelden tot inflatoire repercussies aanleiding kan geven. Het voorschrijven van een minimum debetrente kan dienstig zijn om een discontoverhoging van de centrale bank effectief te maken.

Voorschriften als die bedoeld in het vijfde lid, moeten kunnen worden gewijzigd naarmate de monetaire of economische toestand zulks vereist. Zij dienen daarom niet in de wet te worden vastgesteld.

Bovendien moet aan de Nederlandsche Bank de vrijheid voorbehouden blijven, de voorschriften binnen zekere bij Koninklijk Besluit vast te stellen grenzen zonder voorafgaande Koninklijke goedkeuring te wijzigen en voorts om in bijzondere gevallen of onder bijzondere omstandigheden voor bepaalde credietinstellingen ontheffing van de voorschriften te verlenen. Een en ander is neergelegd in de alinea's 3 en 6 van het artikel.

Teneinde de credietinstellingen in staat te stellen zich geleidelijk aan te passen aan de voorschriften op grond van dit artikel te geven, zal de Nederlandsche Bank een termijn kunnen stellen, binnen welke aan de voorschriften moet worden voldaan. Zij zal zodanige termijn voor alle dan wel voor afzonderlijke credietinstellingen kunnen verlenen.

Op te merken is nog dat verscheidene andere landen (waaronder mogen worden genoemd: België, Frankrijk en de Verenigde Staten) in een of andere vorm credietcontrole als in dit artikel bedoeld, in hun wetgeving hebben mogelijk gemaakt.

Artikel 11. Wijzigingen in de grootte van het maatschappelijk kapitaal, duurzame deelneming in credietinstellingen, fusies met andere ondernemingen en financiële reorganisaties van credietinstellingen kunnen een belangrijke bedrijfseconomische en, indien het banken van enige omvang betreft, ook een algemeen-economische betekenis hebben.

Volgens het onderhavige artikel zullen deze handelingen dan ook niet mogen worden uitgevoerd, tenzij de Nederlandsche Bank een verklaring van geen bezwaar afgeeft. Indien deze verklaring niet wordt verstrekt, zal de mogelijkheid van beroep bestaan.

Artikel 12. De in principe opgelegde verplichting om het boekjaar samen te laten vallen met het kalenderjaar is opgenomen om een goede vergelijkbaarheid van de balansen en verlies- en winstrekeningen der verschillende banken te waarborgen.

Artikel 13. De in dit artikel aan de Nederlandsche Bank gegeven bevoegdheid om bij de onder toezicht staande credietinstellingen inlichtingen in te winnen en zich van de juistheid daarvan door een onderzoek te vergewissen, is in het kader van het toezicht onontbeerlijk en behoeft naar de mening van de ondergetekenden geen verdere toelichting.

Artikelen 14 en 15. Het toezicht van de Nederlandsche Bank en van de andere organen, aan welke een deel van dat toezicht is gedelegeerd, kan slechts behoorlijk geschieden indien deze organen geregeld een inzicht verkrijgen in de ontwikkeling van het bedrijf van iedere individuele bank. Daartoe is bepaald dat de credietinstellingen verplicht zijn om de verlangde gegevens nopens haar bedrijf te verstrekken in een zodanige vorm als het toezichthoudende orgaan nodig acht voor de verkrijging van een juist inzicht.

Voor bepaalde groepen banken zal het gewenst zijn de verplichting op te leggen de jaartstukken door een accountant te doen onderzoeken. Het tweede lid van artikel 14 opent daartoe de mogelijkheid. Uit de bewoordingen „een in overeenstemming met de Bank aan te wijzen accountant” blijkt, dat de controlerende accountant ook de eigen accountant der desbetreffende credietinstelling kan zijn.

Hoewel zulks uit de bewoordingen van het artikel niet uitdrukkelijk blijkt, is het de bedoeling, dat van de credietinstellingen niet zal worden geëist de krachtens artikel 15 in te dienen staten met een grotere frequentie dan eens per maand samen te stellen.

Artikelen 16 en 17. De bepalingen in deze artikelen geven aan de Nederlandsche Bank de bevoegdheid om, als zij daarin door bestudering van de verkregen gegevens en inlichtingen aanleiding vindt, de aandacht van een credietinstelling te vestigen op een naar haar oordeel ongewenste ontwikkeling. Zo nodig zendt zij daarbij tevens een advies om binnen een bepaalde termijn op bepaalde punten van gedragslijn te veranderen. Wordt binnen de aangegeven termijn niet aan het advies voldaan, zonder dat de desbetreffende credietinstelling dit op bevredigende wijze kan motiveren, dan kan de Nederlandsche Bank het advies publiceren. Mocht de bank, tot wie het advies is gericht, in beroep bij de Kroon willen gaan, dan bestaat daartoe de gelegenheid en wordt de publicatie opgeschort. Enerzijds is de hier voorgestelde regeling een nadere uitwerking van punt 5 van het in 1945 gesloten gentlemen's agreement (zie de bijlage) tussen de Nederlandsche Bank en de particuliere banken, anderzijds is hier hetzelfde stelsel ingevoerd als bij het toezicht ingevolge de Wet op het Levensverzekeringbedrijf.

Gelet op de ervaringen met laatstbedoeld toezicht, welks instelling een sterke preventieve werking bleek te hebben, verwachten de ondergetekenden, dat — indien de hier voorgestelde gelijk geaarde regeling wordt aanvaard — de Nederlandsche Bank slechts zelden tot de publicatie van een advies zal behoeven over te gaan. Zij

vertrouwen, dat het overleg tussen de centrale bank en de credietinstelling in den regel tot een bevredigend resultaat zal leiden, zoals dit in het algemeen ook bij het tot dusver uitgeoefende toezicht het geval is geweest.

Artikel 18. Naast de regelen, neergelegd in het ontwerp van wet, kunnen er naar de mening van de ondergetekenden nog bepaalde nadere regelen nodig blijken. Daarom geeft het onderhavige artikel de mogelijkheid om dergelijke regelen bij Koninklijk Besluit vast te stellen. Deze regelen kunnen betrekking hebben op een tweetal onderwerpen, een van organisatorische aard en een van algemeen publiek belang.

In de eerste plaats zou het in het kader van het toezicht van de Nederlandsche Bank en de gedeeltelijke delegatie daarvan aan andere organen wenselijk kunnen blijken om de credietinstellingen te verplichten zich aan te sluiten bij of zich onder toezicht te stellen van een centrale organisatie op hun gebied aan welke het toezicht op het onderhavige terrein is gedelegeerd. Op deze wijze kan worden gewaarborgd dat het aan zodanige centrale organisatie gedelegeerde toezicht het gehele terrein, waarop zij zich beweegt, zal bestrijken.

In de tweede plaats is het gewenst, dat het publiek duidelijk weet, welke credietinstellingen als spaarbanken dienen te worden beschouwd. Beoogd wordt zulks te bereiken door voor te schrijven, dat de leden van een centrale organisatie op spaarbankgebied de naam „spaarbank” dienen te voeren en door het verbieden aan credietinstellingen, die niet in de 3e afdeling van het register zijn ingeschreven, om het woorddeel „spaar” te gebruiken.

In het tweede lid van het onderhavige artikel zijn bij voorbaat enige noodzakelijke uitzonderingen gemaakt op een eventueel verbod van het gebruiken van het woorddeel „spaar”.

Artikel 20. Met uitzondering van de kantoren van buitenlandse circulatiebanken dienen de bedrijven in Nederland van buitenlandse banken onder het toezicht te vallen, daar anders een ontoelaatbare discriminatie ten nadele der Nederlandse banken zou plaatsvinden en de doeleinden van het toezicht zouden worden doorkruist.

Teneinde het toezicht van de Nederlandsche Bank op de bijkantoren en agentschappen van buitenlandse banken te vergemakkelijken is bepaald, dat deze banken voor haar bedrijf in Nederland een afzonderlijke boekhouding dienen te voeren.

Artikel 22. Aangezien de uitvoering van deze wet mede strekt in het belang van het bankwezen als geheel is de mogelijkheid geschapen de aan het toezicht verbonden kosten op de onder het toezicht vallende credietinstellingen te verhalen.

Artikel 23. Teneinde ook derden inzicht te verschaffen in de tendenties, die het bankwezen te zien geeft, is bepaald, dat de voornaamste gegevens, die de toezicht houdende organen overeenkomstig de artikelen 14 en 15 ontvangen, in een door de Minister van Financiën goed te keuren vorm worden gepubliceerd. Hierbij moet worden gedacht aan een combinatie van de door de banken ingezonden maand- of kwartaalstaten en balanssen. Reeds thans worden dergelijke opstellingen door de Nederlandsche Bank gepubliceerd, te weten een maandelijks opgave van de gecombineerde cijfers van de 42 belangrijkste handelsbanken en een driemaandelijks opgave van de gecombineerde cijfers der landbouwcredietinstellingen.

Het vertrouwelijke karakter van sommige der door de banken ingezonden gegevens wordt door het tweede lid van artikel 23 gewaarborgd.

Artikel 24. Ten einde een ieder in staat te stellen zich een indruk van het beleid van de Nederlandsche Bank met betrekking tot het toezicht op het credietwezen te vormen, bepaalt het onderhavige artikel, dat de Nederlandsche Bank jaarlijks een verslag over de uitvoering der wet en de op grond daarvan genomen besluiten uitbrengt aan de Minister van Financiën en dat dit verslag door genoemde Minister wordt gepubliceerd.

Artikelen 26 en 27. Deze artikelen behelzen nadere voorschriften omtrent het beroep tegen de beslissingen, genomen overeenkomstig de onderhavige wet. Dit beroep dient naar de mening van de ondergetekenden te berusten bij de Kroon. Aangezien de Bankraad volgens de Bankwet 1948 mede bedoeld is als adviescollege voor de Minister van Financiën inzake aangelegenheden, welke voor de richtlijnen van het te voeren bankbeleid van belang zijn, komt het de ondergetekenden voor, dat een door de Bankraad uit zijn midden aangewezen adviescommissie het meest in aanmerking komt om de Kroon inzake het bovenbedoelde beroep van advies te dienen.

Artikel 28. De aan de Nederlandsche Bank te geven mogelijkheid tot het aanvragen van surséance van betaling voor een credietinstelling zal worden beheerst door de bepalingen van de eerste afdeling van de tweede titel der Faillissementswet, behoudens enige hieronder

nader toe te lichten uitzonderingen. Wetstechnisch is de vorm van een aanvulling van de Faillissementswet gekozen.

Bij een aanvraag tot verlening van surséance door de Bank moet deze een staat, als bedoeld in artikel 96 der Faillissementswet overleggen, welke ter griffie van de rechtbank ter kosteloze inzage van een ieder wordt neergelegd, teneinde de schuldeisers in de gelegenheid te stellen om, alvorens zich ter zitting van de rechtbank over de surséance uit te spreken, enig inzicht te verkrijgen in de financiële toestand van de credietinstelling. Aldus wordt echter inbreuk gemaakt op het in artikel 21 van het wetsontwerp neergelegde beginsel van geheimhouding ten aanzien van de door de Bank verkregen inlichtingen. Teneinde een waarborg te scheppen tegen lichtvaardige inbreuk op bedoeld beginsel door de Bank is bepaald, dat deze voor het aanvragen van surséance voor een geregistreerde credietinstelling eerst de machtiging behoeft van de president der rechtbank, welke bevoegd is de surséance te verlenen.

In het tweede lid van het onderhavige artikel wordt bepaald, dat een door de de Nederlandsche Bank verzochte surséance nimmer definitief zal worden verleend, indien de credietinstelling voor welke deze is aangevraagd, zich daartegen verzet. Het is duidelijk, dat van een surséance waaraan de schuldenaar niet bereid is mede te werken, geen gunstige resultaten zijn te verwachten. In dat geval zal faillissement de aangewezen weg zijn. De schuldeisers, in wier belangen de Bank hier voornamelijk optreedt, zullen overeenkomstig artikel 218, eerste lid van de Faillissementswet, door de rechtbank worden gehoord alvorens deze zich uitsprekt over het definitief verlenen van de surséance. Aldus zullen bedoelde schuldeisers in staat zijn zelf hun belangen te behartigen en, indien daartoe aanleiding bestaat, faillissement aan te vragen. Bovendien is de rechtbank bevoegd om krachtens artikel 218, vijfde lid van bedoelde wet, ambtshalve faillissement uit te spreken indien zij daartoe aanleiding vindt.

Artikel 29. De in dit wetsontwerp behandelde materie kan gerekend worden tot de wetgeving op economisch gebied, waarvan de strafrechtelijke zijde grotendeels is geregeld in de Wet op de economische delicten. Overtredingen van de bepalingen van de Wet toezicht credietwezen zullen — indien het ontwerp tot wet wordt verheven — dan ook naar het oordeel van de ondergetekenden dienen te worden berecht met inachtneming van de daartoe in de Wet op de economische delicten gestelde normen. In de inschakeling van deze wet bij het onderhavige wetsontwerp voorziet artikel 29.

Artikel 30. In artikel 26 van de Bankwet 1948 wordt aan de Minister van Financiën de bevoegdheid verleend om in die gevallen waarin hij zulks ter coördinatie van de monetaire en financiële politiek der Regering en de politiek van de Nederlandsche Bank noodzakelijk acht, de Bankraad gehoord, aan de directie van de Bank de ter bereiding van dat doel nodige aanwijzingen te geven.

Het genoemde artikel van de Bankwet 1948 regelt tevens de mogelijkheid van beroep op de Kroon, welke mogelijkheid aan de directie van de Nederlandsche Bank is gegeven, indien zij tegen het opvolgen der aanwijzingen bedenkingen heeft.

Naar het oordeel van de ondergetekenden lijdt het geen twijfel dat, indien het aangeboden ontwerp tot wet wordt verheven, artikel 26 van de Bankwet 1948 ook van toepassing is met betrekking tot de uitvoering van de Wet toezicht credietwezen.

Om terzake echter volstrekte zekerheid te verschaffen komt het wenselijk voor deze toepasselijkheid in de Wet toezicht credietwezen zelf vast te leggen.

Artikel 31. Aangezien met het in werking treden van deze wet de mogelijkheid om krachtens artikel 9, vierde lid van de Bankwet 1948 bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen inzake het toezicht op het credietwezen te stellen, behoort te vervallen, wordt deze bepaling van de Bankwet 1948 ingetrokken.

Artikel 32. Aangezien de invoering van de Wet toezicht credietwezen — indien het ontwerp tot wet wordt verheven — omvangrijke voorbereidende werkzaamheden zal meebrengen, is het gewenst de mogelijkheid te scheppen de wet op een voor iedere groep credietinstellingen verschillend tijdstip van toepassing te doen worden, zulks naarmate de voorbereiding ten aanzien van een bepaalde groep is beëindigd.

Tenslotte delen de ondergetekenden nog mede, dat bij het tot stand komen van het onderhavige wetsontwerp de Bankraad en de Sociaal-Economische Raad zijn gehoord.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

De Minister van Justitie,
H. MULDERIJE.